

Załącznik do uchwały nr XXXII/289/12

Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim

z dnia 25 października 2012 roku.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2012 - 2014

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. To rodzina oddziałując w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, powinna zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Rodzina, stanowiąc pierwszy i najbardziej stabilny punkt odniesienia w doświadczeniu dziecka, przekazuje mu system wartości, tradycje, ukierunkowuje również jego przyszłą aktywność. Jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, od którego zależny jest jego pomyślny rozwój. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Działania instytucji i służb zobligowanych do pracy na rzecz dobra dziecka i rodziny, powinny być zintegrowane.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych. Praca z rodziną musi polegać na współpracy i aktywnym uczestnictwie rodziny. Powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych.

Rodzina dysfunkcyjna, wymagająca stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji, służb medycznych, kuratorów, opiekunów świetlic środowiskowych, itp.

Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, (choroba alkoholowa, przemoc, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, zagrożenia bezdomnością) należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i pomagać tak, aby przywrócić prawidłowość jej funkcjonowania. Stąd, podstawowym założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, oraz eliminowanie sytuacji, kiedy dziecko musi ją opuścić. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny.

Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany postaw, oraz praca prowadząca do stworzenia warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrowa Łódzkiego.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny, jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem, Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, statystyki dotyczące pieczy zastępczej uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, danych GUS, oraz analiza społeczna wynikająca z oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2011.

Dla potrzeb Programu, opracowano Kartę Diagnostyczną, przedstawianą poniżej:

Wyszczególnienie	Rok 2011
Liczba mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki	28358
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	869
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	1844
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	224
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	810
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Aleksandrów Łódzki w wieku 0-13	3747
Liczba młodzieży zamieszkującej w Gminie Aleksandrów Łódzki w wieku 14-18	1840
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Aleksandrów Łódzki umieszczonych w pieczy zastępczej	57
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Aleksandrów Łódzki umieszczonych w pieczy zastępczej w 2011 r. i 2012 r.	7

Wedle danych GUS (na dzień 31 grudnia 2011), w Gminie Aleksandrów Łódzki, na 28.3578 mieszkańców ogółem (7601-wieś, 20757-miasto), zarejestrowano 5587 osób w wieku od 0 do 18 lat, co stanowi 19,7%, w tym w wieku od 0-13 lat – 3747 (13,2%) W tym na terenach wiejskich 1207, a w mieście 2540.

W 2011 roku, w różnorodnych formach pieczy zastępczej, przebywało 57 osób, co stanowi ~1%, grupy wiekowej od 0 do 18 roku życia.

Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2011, wynika, że około 8% mieszkańców Gminy korzysta z różnorodnych form wsparcia realizowanych przez Ośrodek.

Przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje przedstawiona poniżej tabela:

Występujący problem	Liczba środowisk	Liczba osób w rodzinach
Niepełnosprawność	252	461
Bezrobocie	548	1381
Długotrwała choroba	451	935
Alkoholizm/problem alkoholowy	47	80
Choroby i zaburzenia psychiczne	70	178
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	157	537
Niezaradność wychowawcza	81	259
Wielodzietność	37	210
Bezdomność	33	48
Zagrożenie bezdomnością	47	97
Narkomania	2	3
Przemoc w rodzinie	4	11

III. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN

• Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszej społeczności. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu podporządkowane są ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny program wspierania rodziny w Gminie Aleksandrów Łódzki na lata 2012-2014” należy kierować się między innymi zapisami:

• Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149 poz. 887)

• Ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm)

• Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

• Ustawy z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz.59 z późn. zm.)

• Ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.)

• Ustawy z 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech (Dz. U. z 2011r. Nr 45, poz. 235)

IV. ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

1. MOCNE STRONY:

- opracowana i przyjęta uchwałą Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki
- realizacja programów osłonowych i profilaktycznych,
- otwartość Urzędu Miejskiego i Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny (dobre rozeznanie środowisk)
- zabezpieczenie niezbędnych środków na rzecz realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (3 asystentów rodziny)
- oferta pomocy w zakresie przemocy w rodzinie (Hostel dla matki z dzieckiem, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy i osób w kryzysie)
- realizacja programu świetlic środowiskowych
- funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie Gminy (w tym szkoła i przedszkole z oddziałami integracyjnymi)
- szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły i Młodzieżowy Dom Kultury
- bogata oferta zajęć sportowych – szkoły i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
- funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie Gminy
- zainteresowanie problemem rodzin i dzieci przez lokalne media

2. SŁABE STRONY:

- wysoki poziom bezrobocia
- wysokie koszty utrzymania rodziny
- brak żłobka na terenie Gminy
- ograniczona liczba miejsc w przedszkolach
- trudna sytuacja mieszkaniowa (niedobór lokali socjalnych)
- mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej
- brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego
- ograniczona dostępność do poradnictwa specjalistycznego (socjoterapia, psychologia dziecięca, prawnik)
- brak Ośrodków Wsparcia Rodzin na terenie powiatu
- zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych w powiecie

3. SZANSE:

- możliwość pozyskania i wykorzystania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych dysfunkcją
- tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym pedagoga środowiskowego

- możliwość zintensyfikowania i wzmocnienia współpracy instytucji działających na rzecz rodziny
- podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych
- większa aktywność organizacji pozarządowych
- aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- rozwój wolontariatu
- edukacja publiczna

4. ZAGROŻENIA:

- zanik więzi rodzinnych, tradycji, „pęd życia”
- wzrost kosztów utrzymania
- ubożenie społeczeństwa
- zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców
- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, dziedziczenie biedy, roszczeniowość
- demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych
- rosnące koszty samorządów, związane z realizacją zadań obligatoryjnych z obszaru polityki społecznej
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne

V. MISJA

„CHROŹMY I WZMACNIAMY RODZINĘ”

VI. CEL GŁÓWNY

Organizacja i wdrożenie efektywnego systemu wspierania lub przywracania zdolności rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji i zadań

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodziny
2. Podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny
3. Doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny
4. Uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin, dla zapewnienia im bezpieczeństwa
5. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym
6. Przeciwdziałanie marginalizacji rodzin dysfunkcyjnych
7. Reintegracja rodziny, realizowana poprzez podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana, lub ograniczona władza rodzicielska, poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

IX. DZIAŁANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI:

1. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin.

Wsparcie i pomoc, powinny być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby.

Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych, jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku. Priorytetem pomocy jest zapewnienie ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

2. Wsparcie interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną, ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Praca socjalna, realizowana będzie poprzez powoływanie grup interdyscyplinarnych w skład których wchodzić będą w szczególności:

- asystent rodziny
- pedagog, psycholog
- pracownik socjalny
- policjant
- kurator sądowy
- lekarz, pielęgniarka

Skutkować ona powinna trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy.

3. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego

Rodziny, mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mogą wymagać pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, niwelowania zaburzeń zachowania itp. Wskazany jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego, mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej (ogniska wychowawcze, świetlice i kluby środowiskowe)
- specjalistycznej (socjoterapeutycznej dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, resocjalizacyjne dla młodzieży)
- pracy podwórkowej, realizowanej przez tzw. streetworkerów, wychowawców podwórkowych, realizujących zadania animacyjne i socjoterapeutyczne, metodą Programu Aktywności Lokalnej.

4. Usługi asystenta rodziny.

Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, który to poziom umożliwia prawidłowe wychowywanie dzieci.

5. Tworzenie i realizacja projektów i programów wspierających rodzinę.

Intensyfikacja działań, zmierzających ku pozyskaniu środków finansowych i grantów ze źródeł zewnętrznych.

6. Partycypacja w kosztach umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

W sytuacji umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, albo w placówce opiekuńczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu,
- 50% wydatków w trzecim roku pobytu.

X. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia programu wspierania rodziny w ramach swoich kompetencji, winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Aleksandrów Łódzki, oraz osoby specjalizujące się, bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji programu współpracować winny:

a) podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim
- publiczne przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjalne
- Młodzieżowy Dom Kultury
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Miejska Biblioteka Publiczna
- lokalne media

b) podmioty niepubliczne

- przedszkola i szkoły niepubliczne
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia
- organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej i edukacji
- kluby i organizacje sportowe
- kościoły i związki wyznaniowe

c) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Komenda Powiatowa Policji
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- szkolnictwo ponadgimnazjalne i specjalne
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu
- Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Koordynację nad realizacją programu powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim.

XI. ZASADY FINANSOWANIA:

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Aleksandrów Łódzki
- dotacji z budżetu państwa, na dofinansowanie zadań własnych
- dotacji z budżetu państwa, na realizację zadań zleconych
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny
- funduszy Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Kapitał Ludzki)
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań Programu, będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

XII. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu, służy sprawdzeniu, czy zostały zrealizowane planowane działania, oraz badaniu osiągniętych efektów realizowanych przedsięwzięć. Monitoring i ewaluacja, pozwalają również na dokonanie oceny stopnia realizacji podstawowych celów Programu. Monitoring, będzie prowadzony w sposób ciągły, raportowany corocznie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, w terminie do 31 marca każdego roku.